

Duisternis als natuurwaarde wordt verkwanseld

*Blog 64 * 1 mei 2020 – door Edwin van Stam*

Tot ver in de polders zijn de knipperende waarschuwingslichten een doorn in het oog van omwonenden

Aspecten als rust, stilte, duisternis en een fraaie sterrenhemel, zijn onbetaalbare natuurwaarden die bij aanwezigheid zo gewoon zijn, maar bij verkwanselde afwezigheid zo'n gemis.

's Avonds was in het verleden een loopje voor het slapen gaan, een welkome en rustgevende activiteit. Een wandeling midden in de polder. En midden in een polder betekent dat er gewoonlijk nauwelijks doorgaand verkeer is. Die rust en stilte, en een donkere sterrenhemel zijn de ultieme ingrediënten voor een meditatieve avondwandeling. Temeer omdat vogels en kikkers in stereo, harder en zachter wordend op afhankelijk van de afstand een rustgevende bijdrage gaven aan de geweldige omgeving van rust, stilte, duisternis en natuurklanken.

In 2010 werden de kleine windturbines opgeschaald naar 60 en 80 meter hoog. Ashoogte, en dan nog die enorme wieken die zorgen voor een lawaaierig en monotoon industrieel geluid, op 240 meter afstand van de dichtstbijzijnde woningen. In de stille polder, met nauwelijks achtergrondgeluid werden omwonenden bestolen van rust en stilte. Een hechte buurtschap werd voor eens en voor altijd verscheurd. Hechte relaties kwamen ineens volop onder druk te staan door een dagelijks terugkerende geluidsoverlast van industriële windturbines.

Gemeente, Regionale uitvoeringsdienst en Provincie legden de afgelopen tien jaar telkenmale de meldingen van geluidsoverlast terzijde, net zolang totdat het klagen ophield. Er is sprake van een 'negeren is regeren' beleid. Bestuurslagen gaven en geven geen enkel gehoor.

Achter de polder wordt het grootste windpark van Nederland ontwikkeld. Ondanks intenties om het landschap van storende solitaire windturbines te ontdoen en daarvoor in de plaats een windpark te realiseren, is het rondom die belofte angstvallig stil, behoudens de voorzichtige signalen van lokaal bestuur dat het lastig is om die belofte af te dwingen. Het grootste windpark van Nederland, wordt een windpark van een kleine 100 (!) windturbines. De windturbines worden behangen met afhankelijk van de hoogte: 1, 2 of 3 lampen. Overdag knipperen de lichten wit. En 's avonds, na het vallen van de avond, beginnen ze angstig rood te knipperen. Rood is de kleur van alarm. Van oppassen, van stoppen, in samenhang met knipperen wordt die noodzaak van oppassen nog eens benadrukt. Een rood stoplicht laat je stoppen, datzelfde rode licht is knipperend bij een zebraapad een terechte waarschuwing om goed op te passen voor mensenlevens. Ik verwacht dat de windturbines 1 rood licht in de top krijgen, en 2 rode lichten halverwege de mast. Zo is inmiddels ook

zichtbaar op het kleine windpark van enorme hoogte achter de Wieringerwaard polder. Dat betekent dat die kleine honderd windturbines van het windpark Wieringermeer leidt tot lichtvervuiling van 300 rode knipperende lampen. Nog afgezien van wat er inmiddels al aan rode knipperende lichtvervuiling plaatsvindt in de Wieringermeer. Op tientallen kilometers afstand nog te zien alsof het in de achtertuin is. Honderden rode zenuwachtig knipperende lampen op wel 200m hoogte, en zichtbaar in de hele omtrek.

Maar, welk doel dienen de wit of rood knipperende lampen? Welk potentieel gevaar is er 24 uur per dag, 7 dagen per week en 365 dagen per jaar aanwezig op basis waarvan iedereen in de wijde omtrek hun duisternis moet inleveren? Is dat de situatie dat er een vliegtuig naar 200m hoogte daalt die gewaarschuwd moet worden? Zou radar, transponders of andere oplossingen niet een mechanisme in kunnen schakelen op basis waarvan de aanwezigheid van de windturbine herkenbaar zou kunnen worden gemaakt? Op het moment dat daar een noodzaak toe is, en niet het hele jaar door, voor-het-geval-dat? En aan welke wet- en regelgeving is dat provinciaal, landelijk, Europees of mondiaal onderhevig?

Het is treurig te moeten constateren dat we niet passen op de natuurwaarden rust, stilte en duisternis, die zo waardevol en noodzakelijk zijn. Het zijn die ingrediënten die de meditatieve slag tegen stress eenvoudig kunnen winnen. Andersom zijn het juist die ingrediënten die bij het afnemen tot ongekende stress kunnen leiden.

Inmiddels wordt het onnodig aantal knipperende witte en rode lichten ontelbaar in de kop van Noord-Holland. Maar ach, wie bekommert zich daar om anders dan precies zij die daar last van hebben, zoals dat ook al het geval was met betrekking tot windturbines en geluidsoverlast? Juist ja, de omwonenden.

Aspecten als rust, stilte, duisternis en een fraaie sterrenhemel, zijn onbetaalbare natuurwaarden die bij aanwezigheid zo gewoon zijn, maar bij verkwanselde afwezigheid zo'n gemis. Rest daarom de belangrijke vraag, wie bewaakt en ziet toe op die natuurwaarden, zelfs in een tijd waarbij een energietransitie hoog op de agenda staat? Of zou ik moeten zeggen: Júist?

Die keuze is volgens mij niet óf - óf, maar én - én.